

Zauvek moj dragi

DŽODŽO MOJES

Prevela Branislava Maoduš

VULKAN

IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

Dragoj Saskiji: ponosno nosi čarape na pruge

Najpre odkrij ko si, pa se spram toga nosi.
Epiktet

Brkovi su me podsetili da nisam više u Engleskoj: gusta siva stonoga skrivala je muškarčevu gornju usnu; bili su to brkovi kakve su nosili članovi benda *Vilidž pipl* i kauboji, minijaturna glava metle, s kojom nema šale. Takvi brkovi se prosto ne mogu videti kod kuće. Nisam mogla da odvojim pogled od njih.

„Gospođo?“

Jedini čovek s takvim brkovima kod kuće bio je gospodin Nejlor, profesor matematike, a on je u svojim sakupljao mrvice keksa, koje smo brojali za vreme časova algebre.

„Gospođo?“

„O! Izvinite!“

Muškarac u uniformi me je poterao dalje jednim pokretom zdepastog prsta. Nije podizao pogled s ekrana. Čekala sam kod kabine osećajući kako mi se preookeanski znoj nežno suši na haljini. Pružio je ruku i promrdao četiri debela prsta. Ovo je, shvatila sam tek nakon nekoliko sekundi, bio gest da mu pružim pasoš.

„Ime?“

„Unutra je“, rekla sam.

„Vaše ime, gospođo!“

„Luiza Elizabet Klark“, provirila sam preko pulta. „Premda nikada ne koristim to Elizabet jer je mama, nakon što su mi nadenuli ime, shvatila da će me zvati Lujza Liza. A ako te dve reči izgovorite jako brzo, zvuče kao Luda Liza. Mada tata kaže da mi to i pristaje. Ali nisam stvarno luda! Mislim, sigurno ne želite ludake u svojoj zemlji! Ha!“ Moj glas se nervozno odbio od zaštitne ploče od pleksiglasa.

Službenik me je tad prvi put pogledao. Imao je masivna ramena i pogled kojim je mogao da vas prodrma kao tejzerom. Nije se smešio. Sačekao je i da moj osmeh izbledi.

„Izvinite“, rekla sam. „Ljudi u uniformi mi izazivaju nervozu.“

Osvrnula sam se i pogledala salu za prijem imigranata, red koji se uvijao poput zmije i koji se već toliko puta presavio da se pretvorio u neprobojno

Džodžo Mojes

i uzburkano more ljudi. „Mislim da se osećam pomalo čudno od stajanja u redu. To je, časna reč, najduži red u kom sam ikad stajala. Već sam počela sa sastavljanjem spiska želja za Božić.“

„Stavite ruku na skener.“

„Da li je uvek toliki?“

„Skener?“; namrštio se.

„Red.“

Ali više me nije ni slušao. Proučavao je nešto na ekranu. Spustila sam prste na malu ploču. A zatim je moj telefon zapištao.

Mama: *Jesi li sletela?*

Želim da otkucam odgovor slobodnom rukom, ali se čovek u uniformi oštro okreće prema meni. „Gospođo, ovde je zabranjeno koristiti mobilne telefone!“

„Ali to je moja mama. Želi da zna jesam li stigla.“ Ipak sklanjam telefon, ali joj krišom šaljem emotikon koji pokazuje podignute palčeve.

„Razlog putovanja?“

Šta je to? Smesta je stigao mamin odgovor. Primila se na slanje SMS-ova kao da je rođena s telefonom u ruci, sad brže kuca poruke nego što govori. A to znači da ih kuca vorp brzinom.

Znaš da moj telefon ne podržava te sličice. Da li je to SOS? Luiza, reci mi da li si dobro!

„Razlog putovanja, gospođo?“ Brkovi su mu se iznervirano nakostrešili. Polako je dodao: „Šta planirate da radite u Sjedinjenim Američkim Državama?“

„Imam novi posao.“

„A to je?“

„Radiću za jednu porodicu u Njujorku. Kod Central parka.“

Samo na trenutak, njegove obrve su se, možda, podigle za milimetar. Pogledao je adresu na formularu da proveri moju izjavu. „Kakav posao?“

„Pomalo je komplikovano. Ali ja sam u suštini plaćena pratnja.“

„Plaćena pratnja?“

„Ovako stoje stvari. Radila sam već za jednog gospodina kao pratilja, ali sam mu davala i lekove, vodila ga napolje i hranila ga. Nije to tako čudno kao što zvuči, uzgred – on nije mogao da koristi ruke. Nije to bilo ništa perverzno. Zapravo, na poslednjem poslu sam radila i više od toga, jer je teško ne zblížiti se s ljudima o kojima se starate, a Vil – taj čovek – bio je

Zauvek moj dragi

neverovatan i mi smo... Pa, zaljubili smo se.“ Prekasno sam osetila poznato naviranje suza. Žustro sam ih obrisala. „Računam da će biti tako nekako. Osim onog dela sa zaljublivanjem. I hranjenjem.“

Imigracioni službenik je zurio u mene. Pokušala sam da se nasmešim. „Zapravo, obično ne plačem kad pričam o poslu. Uprkos imenu, nisam lujka. Ha! Ali volela sam ga. I on je voleo mene. A zatim je... Pa, odlučio je da okonča svoj život. I ovo je, na neki način, moj pokušaj da počnem iznova.“ Suze su mi sad tekle neumoljivo, sramno, iz uglova očiju. „Izvinite. Izgleda da je od umora ili od vremenske razlike. Sad je dva ujutro po normalnom vremenu, zar ne? A i ne pričam više o njemu. Mislim, imam novog momka. I on je divan! Bolničar je! I zgodan je! Kao da sam osvojila lutriju, zar ne? Zgodni bolničar?“

Preturala sam po torbi tražeći maramicu. Kad sam podigla pogled, videla sam da mi službenik pruža kutiju s maramicama. Uzela sam jednu. „Hvala vam. Uglavnom, moj drug Nejtan – on je s Novog Zelanda – radi ovde i pomogao mi je da pronađem taj posao i ja trenutno ne znam šta on još podrazumeva, samo da treba da se staram o ženi nekog bogataša, koju hvata depresija. Ali sam rešila da ovog puta ispunim Vilova očekivanja, jer ranije to nisam dobro uradila. Tada sam jedino uspela da pronađem posao na aerodromu.“

Sledila sam se. „Nije... uh... ne kažem da je loše raditi na aerodromu! Sigurna sam da je rad u imigracionom veoma važan. Mnogo važan. Ali ja imam plan. Svake sedmice koju ovde provedem radiću nešto novo i reći ću *da*.“

„Reći ćete – *da*?“

„Nečemu novom. Vil je uvek govorio da se zatvaram pred novim iskustvima. Tako da je to moj plan.“

Službenik je gledao u moje papire. „Niste lepo upisali adresu. Potreban mi je zip-kod.“

Gurnuo je formular prema meni. Pogledala sam broj na odštampanom papiru i popunila formular drhtavim prstima. Pogledala sam zatim levo i osetila sve veću nervozu u redu iza mene. Na čelu sledećeg reda dvojica službenika su unakrsno ispitivala kinesku porodicu. Pošto je žena sve vreme protestovala, odveli su ih u odvojenu prostoriju. Iznenada sam se osetila jako usamljenom.

Imigracioni službenik je pogledao u ljude koji su čekali iza mene, a zatim je munjevito o glasno udario pečat na mom pasošu. „Srećno, Luiza Klark!“ kazao je.

Zurila sam u njega. „To je to?“

Džodžo Mojes

„To je to.“

Nasmešila sam se. „O, hvala vam! Jako ste ljubazni. Mislim, jako je čudno prvi put se naći na drugom kraju sveta sasvim sam, a sad se osećam kao da sam upoznala prvu ljubaznu novu osobu i...“

„Gospođo, zadržavate red...“

„Oh, naravno. Izvinite!“

Pokupila sam svoje stvari i sklonila znojav pramen kose s lica.

„I, gospođo...“

„Da?“ Odmah sam se zapitala gde sam sad pogrešila.

Nije ni podigao pogled sa ekrana. „Pazite dobro čemu ovde govorite *da*.“

Nejtan me je čekao na terminalu za dolaske, kao što je i obećao. Prešla sam pogledom preko mase, osećajući se neobično posramljeno. Potajno sam bila ubeđena da niko neće doći, ali bio je tu, ogromnom rukom mi je mahao iznad uskomešanih tela koja su ga okruživala. Podigao je i drugu ruku, široko se smešeći, probio se ka meni i odigao me od zemlje u silovitom zagrljaju. „Lu!“

Samim pogledom na njega nešto u meni neočekivano se skupilo – nešto povezano s Vilom i gubitkom, i rovitim osećanjem što se javlja nakon sedam sati previše turbulentnog leta – ali bilo mi je drago što me grli toliko snažno, pa sam imala trenutak da se saberem. „Dobro došla u Njujork, mala! Vidim da i dalje gajiš isti modni stil.“

Sada me je odmakao od sebe za dužinu ruke i gledao me smešeći se. Zagladila sam haljinu tigrastog dezena iz sedamdesetih godina prošlog veka. Bila sam uverena da u njoj izgledam kao Džeki Kenedi iz perioda s Onazisom – odnosno, izgledala bih da je, nekim slučajem, i Džeki Kenedi u avionu prosula pola šolje kafe u krilo. „Drago mi je što te vidim.“

Podigao je moje natovarene kofere kao da su perca. „Hajdemo. Hajde da te smestimo u kuću. Prijus je na servisu pa mi je gospodin G. pozajmio svoj automobil. Saobraćaj je grozan, ali stići ćeš na odredište sa stilom.“

Automobil gospodina Gopnika bio je sjajan i crn, i veliki kao autobus, a vrata su se zatvarala uz karakteristični diskretni škljocaj koji ukazuje na šestocifrenu cenu. Nejtan je smestio moje kofere u prtljažnik, a ja sam se, uz uzdah, smestila na suvozačevo sedište. Pogledala sam telefon, odgovorila na maminih četrnaest poruka jednom, u kojoj sam jednostavno navela da

Zauvek moj dragi

sam u kolima i da ću je zvati sutra, a zatim sam Semu, na poruku kojom mi je saopštio da mu nedostajem, odgovorila sa: *Sletela xxx*.

„Kako je momak?“ upitao je Nejtan pogledavši u mene.

„Dobro je, hvala.“ Dodala sam još nekoliko iksića, čisto da budem sigurna.

„Nije bio previše cmizdrav zbog tvog dolaska ovamo?“

Slegla sam ramenima. „Mislio je da mi je potrebno da dođem ovamo.“

„Svi smo tako mislili. Samo ti je bilo potrebno neko vreme da nađeš put.“

Sklonila sam telefon, naslonila se na sedište i zagledala se u nepoznata imena rasuta pored auto-puta – Majlovu vulkanizersku radnju, Ričijevu teretanu, pa u ambulantu i vozila kompanije za selidbe *Ju-Hol*, trošne kuće s farbom koja se ljušti i klimavim stepenicama na tremu, košarkaške terene i vozače koji pijuckaju nešto iz ogromnih plastičnih čaša. Nejtan je uključio radio i slušao nekog Lorenca kako priča o košarkaškoj utakmici, i na trenutak, osetila sam kao da sam u nekoj vrsti izmeštene realnosti.

„Imaš sutrašnji dan da se dovedeš u red. Želiš li nešto da radiš? Mislio sam da te pustim da odspavaš, a zatim te odvučem na branč. Trebalo bi da doživiš njujorški dajner na pravi način još prvog dana ovde.“

„Zvuči odlično.“

„Oni se neće vratiti iz kantri kluba do sutra uveče. Ove poslednje nedelje je došlo i do malog sukoba. Ispričaću ti sve kad se naspavaš.“

Zurila sam u njega. „Nema tajni, zar ne? Ovo neće biti kao...“

„Nisu kao Trejnorovi. Oni su prosečna disfunkcionalna multimilionerska porodica.“

„Da li je fina?“

„Izvanredna je. Samo je... teška. Ali izvanredna. I on je.“

Bio je to najbolji opis karaktera koji je mogao da se izvuče od Nejtana. Učutao je – nikada nije voleo tračeve – a ja sam sedela u udobnom rashlađenom mercedesu GLS i borila se s talasima sna koji su me zapljuskivali. Pomislila sam na Sema, koji sad čvrsto spava u svom železničkom vagonu nekoliko hiljada kilometara dalje. Pomislila sam na Trinu i Toma u mom malom stanu u Londonu. A zatim mi je misli prekinuo Nejtanov glas: „Evo!“

Otvorila sam krmeljave oči i preko Bruklinskog mosta ugledala Menhetn, koji je sijao poput milion nazubljenih krhotina svetlosti, impozantan, svetlucač, neverovatno zbijen i prelep – prizor toliko poznat iz filmova i s televizije da nisam mogla sasvim da prihvatim da ga gledam uživo. Uspravila sam se u sedištu, sasvim zanemela, dok smo jurili prema najčuvanijoj metropoli na planeti.

Džodžo Mojes

„Taj pogled nikada ne može da dosadi, zar ne? Malo je veličanstveniji od Stortfolda.“

Mislim da sve do tog trenutka nisam u potpunosti shvatila. *Ovo je moj novi dom.*

„Hej, Ašoče! Kako si?“ Nejtan je gurao moje kofere kroz mermerno predvorje zgrade dok sam ja zurila u crno-bele pločice i mesinganu ogradu stepeništa i trudila se da se ne spotaknem slušajući kako moji koraci odjekuju u masivnom prostoru. Predvorje je podsećalo na veliki i pomalo vremešni hotel: lift je bio od sjajnog bakra, pod pokriven crvenim i zlatnim tepisima, recepcija malo mračnija nego što je bilo prijatno. Sve je mirisalo na pčelinji vosak, uglancane cipele i novac.

„Dobro sam, družo. Ko je ovo?“

„Ovo je Luiza. Ona će raditi za gospođu G.“

Uniformisani portir je zaobišao pult i pružio mi ruku. Imao je širok osmeh i oči koje su izgledale kao da su videle sve.

„Drago mi je što sam te upoznala, Ašoče.“

„Britanka! Imam rođaka u Londonu, u Krojdaunu. Koliko poznaješ Krojdaun? Živiš li negde blizu? Krupan je momak, znaš na šta mislim?“

„Ne, ne poznajem Krojdon baš najbolje“, odvrtila sam. A kad se snevelio, dodala sam: „Ali obratiću pažnju kad sledeći put budem u prolazu.“

„Luiza, dobro došla u Lejverijevu zgradu! Ako ti bilo šta zatreba, ili bilo šta poželiš, samo me obavesti. Ovde sam non-stop.“

„Ne šali se“, rekao je Nejtan. „Ponekad mislim i da spava za tim pultom.“ Pokazao je siva vrata teretnog lifta blizu stražnjeg zida predvorja.

„Troje dece, čoveče“, kazao je Ašok. „Veruj mi, boravak ovde mi pomaže da zadržim zdrav razum. Ne mogu da kažem da na isti način pomaže i mojoj ženi.“ Nasmešio se. „Ozbiljno, gospođice Luiza. Ako ti bilo šta zatreba, mene traži.“

„Misli na drogu, prostitutke i kupleraj“, prošaputala sam dok su se za nama zatvarala vrata teretnog lifta.

„Neee, misli na karte za pozorište, stolove u restoranima, najbolja mesta za hemijsko čišćenje“, rekao je Nejtan. „Ovo je Peta avenija, Hriste! Šta si ti to radila u Londonu?“

* * *

Zauvek moj dragi

Dom Gopnikovih zauzimao je šest stotina pedeset kvadrata na drugom i trećem spratu gotske zgrade od crvene cigle, retki duplex u ovom delu Njujorka i zaveštanje bogatih generacija porodice Gopnik. Lejverijeva zgrada je umanjena imitacija čuvene stambene zgrade *Dakota*, ispričao mi je Nejtan, i jedna je od najstarijih stambenih kooperativnih zadruga na Aper Ist Sajdu. Niko ne bi mogao ni da kupi ni da proda stan u njoj bez odobrenja Skupštine stanara, koji su se uvek odlučno protivili svim promenama. Dok su se u sjajnim kondominijumima s druge strane parka, sa zajedničkim restoranima, teretanama, obdaništima za decu i bazenima bez ivice, smeštali novi bogataši – ruski oligarsi, pop zvezde, kineski vlasnici čeličana i tehnološki milijarderi – stanari Lejverija voleli su da sve rade na starinski način.

Stanovi su se nasleđivali već generacijama, a stanari su odavno naučili da tolerišu vodovodne cevi iz tridesetih godina XX veka – jer su zaista vodili duge i komplikovane bitke da bi dobili dozvolu da promene bilo šta veće od prekidača za svetlo – i učtivo su skretali pogled dok se Njujork menjao oko njih, baš kao što prolaznik ignoriše prosjaka s natpisom na kartonu.

Jedva da sam imala vremena da uočim veličanstvenost samog duplexa, njegovih podova prekrivenih parketom, izdignutih tavanica i damastnih draperija od plafona do poda, jer smo krenuli pravo u sobe za poslugu, koje su se nalazile na udaljenom kraju drugog sprata, u dugačkom uskom hodniku, koji je vodio i do kuhinje – anomalija zaostala iz davno prohujalog doba. Novije i renovirane zgrade nisu imale odaje za poslugu: domaćice i dadilje danas vozom u zoru putuju iz Kvinsa ili Nju Džerzija i vraćaju se kući po mraku. Ali porodica Gopnik posedovala je ove prostorijice otkako su sagrađene. Nisu mogli ni da ih prošire ni da ih odvoje i prodaju, jer su tapijama vezane za stan, i bile su sad uglavnom prostorije za odlaganje nepotrebnih stvari. A nije bilo teško shvatiti zašto su im prirodno namenili tu funkciju.

„Evo!“ Nejtan je otvorio vrata i spustio moje kofere.

Moja soba imala je otprilike trinaest kvadratna metra. U njoj su se nalazili bračni krevet, televizor, komoda i orman. Mala fotelja presvučena bež platnom stajala je u jednom uglu, a njeno udubljeno sedište svedočilo je o iscrpljenosti ranijih stanara. Mali prozor je možda gledao na jug. Ili na sever. Ili na istok. Teško je bilo proceniti jer se nalazio na oko dva metra od susedne zgrade s ciglenom fasadom, koja je bila toliko visoka da sam nebo mogla da vidim samo kad prislonim lice na staklo i izvijem vrat.

Zajednička kuhinja nalazila se u istom hodniku, i delili smo je Nejtan, ja i domaćica, čija soba se nalazila s druge strane hodnika.

Džodžo Mojes

Na mom krevetu stajala je uredna hrpa tamnozelenih polo-majica i nešto što je ličilo na crne pantalone, koje su sijale jeftinim teflonskim sjajem.

„Nisu ti rekli za uniformu?“

Podigla sam jednu polo-majicu.

„To su samo majica i pantalone. Gopnikovi smatraju da uniforma sve pojednostavljuje. Tako svi znaju gde im je mesto.“

„Da, mi smo znači profesionalni igrači golfa.“

Zavirila sam u sićušno kupatilo sa smeđim mermerom uflekanim kamenom, u koje se ulazilo iz spavaće sobe. U njemu su se nalazili i klozetska šolja, mali umivaonik, koji kao da je poticao iz davne 1940. godine, i tuš-kabina. Na umivaoniku je stajao sapun, umotan u papir, i konzerva otrova za bubašvabe.

„Zapravo, soba je prilično velika za standarde na Menhetnu“, kazao je Nejtan. „Znam da izgleda pomalo sumorno, ali gospođa G. je rekla da možemo da je okrećimo. Dve lampe i kratka poseta salonu nameštaja *Krejt end barel* i biće...“

„Dopada mi se“, rekla sam. Okrenula sam se prema njemu, glas je iznenada počeo da mi podrhtava. „U Njujorku sam, Nejtane! Ovde sam!“

Stegao mi je rame. „Da, zaista si ovde.“

Uspela sam da ostanem budna taman dovoljno da se raspakujem, pojedem hranu koju je Nejtan nabavio (on ju je zvao *hranom za poneti*, kao pravi Amerikanac), prelistala na svom malom televizoru nekoliko od ukupno 859 kanala, od kojih je većina u beskraj prikazivala američki fudbal, reklame za preparate za probavne smetnje ili loše osvetljene kriminalističke emisije za koje nikad nisam čula, a zatim sam se zakucala. Uz trzaj sam se probudila u četiri i četrdeset pet ujutru. Nekoliko minuta sam bila pogubljena i zbuñjena udaljenim zvukom nepoznate sirene, tihim cviležom kamiona koji se kreće u rikverc, a zatim sam pritisnula prekidač za svetlo, setila se gde sam i osetila kako me prostreljuje nalet uzbuđenja.

Izvadila sam laptop iz tašne i otkucala poruku Semu.

Jesi tu? Xxx

Sačekala sam, ali ništa nije odgovorio. Ranije mi je napisao da se vratio na dužnost i da je suviše zbuñjen da izračuna vremensku razliku. Spustila sam laptop i nakratko pokušala da se vratim na spavanje (Trina je rekla

Zauvek moj dragi

da izgledam kao tužan konj kad ne spavam dovoljno). Ali nepoznati zvuci grada su za mene bili poput pesme sirena pa sam u šest ustala i istuširala se, pokušavajući da ignorišem rđu u vodi, koja je počela štektao da prska iz tuša. Obukla sam se (letnju kecelja-haljinu od teksasa i starinsku tirkiznu bluzu kratkih rukava, sa slikom Kipa slobode) i otišla u potragu za kafom.

Išla sam hodnikom pokušavajući da se setim lokacije kuhinje za osoblje, koju mi je Nejtan pokazao prošle večeri. Otvorila sam vrata, na šta se jedna žena okrenula i prostrelila me pogledom. Bila je sredovečna i stamena, a kosu je očesljala u uredne tamne talase, poput filmske zvezde iz tridesetih godina prošlog veka. Oči su joj bile prelepe i tamne, ali usne su joj oborene u uglovima u većitom neodobranju.

„Uh... dobro jutro!“

Nastavila je da zuri u mene.

„Ja sam nova, Luiza? Nova devojka. Ovaj... asistentkinja gospođe Gopnik?“

„Ona nije gospođa Gopnik.“ Žena je ostavila ovu izjavu da visi u vazduhu.

„Vi mora da ste...“ Napinjala sam umorni mozak, ali nijedno ime mi se nije javljalo. O, ma hajde, terala sam sebe snagom volje. „Žao mi je. Jutros mi je mozak kao kaša. Vremenska razlika.“

„Zovem se Ilarija.“

„Ilarija. Tako je, da, to je to. Izvinite.“ Pružila sam joj ruku. Nije je prihvatila.

„Znam ko si.“

„Uh... možete li da mi kažete gde Nejtan drži mleko? Želela sam da napravim kafu.“

„Najt看 ne pije mleko.“

„Zaista? Nekad ga je pio.“

„Hoćeš da kažeš da ja lažem?“

„Ne. Nisam to želela da...“

Pomerila se ulevo i pokazala prema ormariću na zidu, koji je bio upola manji od ostalih i malo previsoko postavljen. „Ovo je tvoje.“ Zatim je otvorila vrata frižidera da vrati sok, a ja sam na njenoj polici primetila punu bocu mleka od dva litra. Ponovo je zatvorila vrata frižidera i pogledala me neumoljivo. „Gospodin Gopnik će doći kući u šest i trideset večeras. Obuci uniformu kad kreneš da ga dočekaš.“ Nakon ovoga se udaljila niz hodnik praćena udarcima papuča o gole pete.

„Divno je što sam vas upoznala! Sigurna sam da ćemo se često viđati!“
doviknula sam za njom.

Džodžo Mojes

Na trenutak sam zurila u frižider, a zatim zaključila da verovatno nije suviše rano da izađem i kupim mleko. Naposljetku, ovo je grad koji nikada ne spava.

Njujork možda jeste bio budan, ali je Lejverijeva zgrada bila obavijena toliko gustom tišinom da je ukazivala na kolektivnu terapiju pilulama za spavanje. Prošla sam kroz hodnik, tiho zatvorila ulazna vrata i osam puta proverila jesam li ponela tašnu i ključeve. Zaključila sam da su mi ovaj rani čas i pospani stanari dali pravo da pogledam malo pažljivije gde sam se to obrela.

Dok sam se šunjala na prstima, a raskošni tepih prigušivao moje korake, iza jednih vrata počeo je da laje pas – glasno i besno – a jedan stariji glas mu je doviknuo nešto što nisam uspela da razumem. Žurno sam prošla pored tih vrata, ne želeći da budem odgovorna za buđenje drugih stanara, pa sam, umesto da se spustim glavnim stepeništem, sišla teretnim liftom.

U predvorju nije bilo nikog pa sam izašla na ulicu i zakoračila pravo u žamor, buku i svetlost, koji su me toliko omamili da sam na trenutak morala da stanem mirno, čisto da ostanem u uspravnom položaju. Ispred mene se pružala zelena oaza Central parka, činilo mi se, kilometrima. Bočne uličice s leve strane već su bile pune ljudi – ogromni muškarci u kombinezonima istovarivali su sanduke iz kombija, a nadzirao ih je policajac s rukama prekrštenim na grudima, a ruke su mu bile veličine šunki. Pored mene je žurno, brujeći, prošla mašina za čišćenje ulica. Jedan taksista ćaskao je s nekim kroz otvoren prozor automobila. U glavi sam listala prizore karakteristične za Veliku jabuku. Kočije koje vuku konji! Žuti taksiji! Neverovatno visoke zgrade! Dok sam zurila, dvoje umornih turista provezlo je pored mene decu u kolicima, stežući u rukama šolju s kafom, i oni verovatno funkcionišući po nekoj udaljenoj vremenskoj zoni.

Menhetn se pružao u svim pravcima, ogroman, osunčan, sjajan i nabujao od života.

Mog umora je nestalo s poslednjim trunkama zore. Duboko sam udahnula i krenula, svesna da se smešim, ali nisam mogla da se obuzdam. Prešla sam osam blokova a da nisam videla nijednu prodavnicu mešovite robe. Skrenula sam na Medisonovu aveniju, prošla pored luksuznih radnji s velikim izlozima, čija su vrata bila zaključana, a preko njih navučena rešetka, pokojeg restorana, prozora zatamnjenih poput sklopljenih očiju, ili raskošnog hotela čiji me vratar u livreji nije ni pogledao.

Prešla sam još pet blokova, shvatajući polako da ovo nije kraj u kome može tek tako da se skokne do radnje. Zamišljala sam dajmere na svakom

Zauvek moj dragi

čošku, s neukusno obučenim konobaricama i muškarcima s belim kapama, ali sve je izgledalo ogromno i sjajno i ni najmanje nije delovalo da bi me iz vrata mogao čekati omlet sa sirom ili šolja čaja. Većina ljudi pored kojih sam prošla bili su turisti kao i ja, ili žestoka čvrsta tela u sjajnoj likri, oblikovana trčanjem, kojima je pažnja bila podeljena između slušalica i veštog zaobilaženja beskućnika koji su sve streljali pogledom s nabranog prljavog lica. Naposletku sam naišla na neki kafić, deo nekog lanca kafića, u kom se, činilo mi se, okupila polovina njujorških ranoranilaca, koji su ili sedeli pognuti nad telefonima u separeima, ili hranili natprirodno vedru malu decu, a iz zvučnika na zidovima dopirale su generičke lake note.

Poručila sam kapučino i mafin, koji je, pre nego što sam stigla bilo šta da kažem, barmen prepolovio, zagrejao, a zatim namazao maslacem, ni u jednom trenutku ne prekidajući razgovor s kolegom o bejzbolu.

Platila sam pa sela s mafinom umotanim u foliju i zagrizla. Bilo je to, čak i kad se zanemari doprinos velikog umora od vremenske razlike, nešto najukusnije što sam ikad pojela.

Još pola sata, možda i malo duže, sedela sam na stolici pored izloga, gledala ulice Menhetna na ranoj jutarnjoj svetlost, žvakala lepljivi mafin obogaćen maslacem, palila jezik vreloom snažnom kafom i dala odrešene ruke svom večitom unutrašnjem monologu. (*Pijem njujoršku kafu u njujorškom kafiću! Hodam njujorškim ulicama! Kao Meg Rajan! Ili Dajana Kiton! Ja sam zapravo u Njujorku!*) I na trenutak sam u potpunosti razumela šta je Vil pokušao da mi objasni pre dve godine: sedeći tu, usta punih nepoznate hrane i očiju ispunjenih neznanim prizorima, postojala sam samo u tom trenutku. Bila sam sasvim prisutna, čula su mi bila živa, čitavo moje biće bilo je otvoreno da primi nova iskustva. Bila sam na jedinom mestu na svetu na kom sam mogla da budem.

A zatim su se, bez nekog naročito razloga, bar koliko sam mogla da procenim, dve žene za susednim stolom upustile u okršaj pesnicama, kafa i komadići peciva poleteli su preko dva stola, a barmeni su poskakali da razdvoje gošće. Otrsla sam mrvice s haljine, zatvorila torbu i zaključila da je verovatno vreme da se vratim u mir Lejverija.

2

Ašok je, kada sam se vratila, slagao ogromne pakete novina na numerisane gomile. Uspravio se i nasmešio. „Pa, dobar dan, gospođice Luiza. I, kako je prošlo prvo jutro u Njujorku?“

Džodžo Mojes

„Predivno! Hvala na pitanju.“

„Jesi li pevušila *Let the River Run* dok si išla ulicom?“

Stala sam u mestu. „Kako si znao?“

„Svi to rade kad prvi put dođu na Menhetn. Dođavola, čak i ja to radim ponekad, a ni izdaleka ne ličim na Melani Grift.“

„Zar u blizini nema nijedne normalne prodavnice? Prešla sam hiljadu kilometara i pronašla samo kafić. Nemam blagu predstavu gde da kupim mleko.“

„Gospođice Luiza, trebalo je da mi kažeš. Dođi ovamo.“ Pozvao me je iza pulta, otvorio vrata i pokazao mi da uđem u mračnu kancelariju, koja je, onako neuredna i pretrpana, bila sasvim u neskladu s mermerom i bakrom predvorja. Na stolu se nalazilo mnoštvo ekrana, a među njima i stari televizor, velika knjiga računa, šolja, nekoliko knjiga u mekom povezu i mnoštvo fotografija nasmejane bezube dece. Iza vrata je stajao prepotopski frižider. „Izvoli. Uzmi. Kasnije ćeš mi vratiti.“

„Da li svi vratari ovo rade?“

„Nijedan vratar ovo ne radi. Ali Lejverijeva zgrada je drugi svet.“

„Dobro, a gde ljudi ovde kupuju namirnice?“

Složio je grimasu. „Ljudi u ovoj zgradi ne idu u kupovinu, gospođice Luiza. Oni čak i ne razmišljaju o kupovini. Mogao bih da se zakunem da polovina njih misli da hrana magijom stiže na njihov sto.“ Osvrnulo se i spustio glas: „Spreman sam da se kladim da osamdeset procenata žena u ovoj zgradi nije skuvalo ni jaje u poslednjih pet godina. Doduše, gotovo polovina žena u ovoj zgradi uopšte i ne jede, i tačka.“

Kad sam se zagledala u njega, slegao je ramenima. „Bogataši žive sasvim drugačije od tebe i mene, gospođice Luiza. A njujorški bogataši... pa, oni žive drugačije *od svih*.“

Uzela sam tetrapak mleka.

„Ako nešto želiš da kupiš ovde, moraćeš to da poručiš da ti donesu na kućnu adresu. Navići ćeš se već.“

Želela sam da ga zamolim da mi kaže nešto o Ilariji i gospođi Gopnik, koja, izgleda, možda nije gospođa Gopnik, i o porodici koju ću upoznati. Ali on je gledao hodnik na drugoj strani.

„Pa, dobro jutro i vama, gospođo De Vit!“

„Šta sve ove novine rade na podu? Predvorje izgleda kao neki bedni kiosk.“ Sićušna starica je namćorasto coknula na gomile *Njujork tajmsa* i *Vol strit žurnala* koje je Ašok još raspakivao. Uprkos činjenici da je bilo jutro, bila je obučena kao da ide na venčanje, u mantilu boje maline, s crvenim pilboks šeširom i ogromnim naočarima ta sunce, naravno, s okvirom od